

Ministry of Education and
Science of Ukraine

Міністерство освіти і науки
України

ISSN 2307-633X

**Topical Issues of
Romance and Germanic
Philology and
Applied Linguistics**

**Актуальні проблеми
романо-германської
філології та прикладної
лінгвістики**

Scientific Journal

Науковий журнал

Issue 1(15)

Випуск 1(15)

Published since 2010

Видається з 2010 року

Chernivtsi
Yuriy Fedkovych
National University of
Chernivtsi

Чернівці
Чернівецький національний
університет
імені Юрія Федьковича

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
УДК [811.11+811.13](051)
ББК 81.43 +81.47

ISSN 2307-633X

A437 Актуальні проблеми романо-германської філології та прикладної лінгвістики : науковий журнал / редкол. В. І. Кушнерик та ін. – Чернівці : Видавничий дім «РОДОВІД», 2018. – Вип. 1(15). – 378 с.

A437 Topical Issues of Romance and Germanic Philology and Applied Linguistics : Scientific Journal. – Chernivtsi : Publishing House «RODOVID», 2018. – Issue 1(15). – 378 p.

Збірник містить матеріали XI Міжнародної наукової конференції
«Актуальні проблеми перекладознавства та романо-германської філології»
(11–12 травня 2018 р.)

Редколегія випуску:

головний редактор: доктор філологічних наук В. І. Кушнерик;
заступник головного редактора: доктор філологічних наук Н. Г. Єсипенко;
відповідальний секретар: доктор філологічних наук І. М. Осовська;
члени редколегії: доктор філологічних наук І. Р. Буніятова; доктор філологічних наук Т. Р. Кияк;
доктор філологічних наук Т. М. Корольова; доктор філологічних наук А. П. Мартинюк; доктор
філологічних наук І. Б. Морозова; доктор філологічних наук М. М. Попович; доктор
філологічних наук А. М. Приходько; доктор філологічних наук О. І. Стеріополо; доктор
філологічних наук В. Г. Таранець; доктор філологічних наук О. В. Червінська; доктор
філологічних наук Ан Чунг-О (Корея); доктор філологічних наук В. В. Михайленко; кандидат
філологічних наук І. Я. Яцюк; доктор філологічних наук Дафіна Геннова (Болгарія); магістр
Л. Холл (США); магістр Каті Брунер (Німеччина).

Загальнодержавне видання
Збірник входить до переліку видань ВАК України
(Наказ Міністерства освіти і науки України №642 від 26.05.2014)

*Друкується за ухвалою вченої ради
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*

Адреса редколегії:

Факультет іноземних мов
Чернівецький національний університет
вул. Садова, 5, корп. XIX, ауд. 216,
Чернівці, 58000, Україна

Editorial Board Address:

College of Modern European Languages
Chernivtsi National University
5, Sadova st., Bd. XIX, Room 216
58000, Chernivtsi, Ukraine

9. Picoult J. Nineteen Minutes / J. Picoult. – Washington Square Press, 2008. – 455 p.
10. Plain B. Homecoming / B. Plain. – Hodder & Stoughton Ltd., 1998. – 212 p.
11. Steel D. Full Circle / D. Steel. – A Dell Book : New-York, 1989. – 447 p.

УДК 81'1 : 81'22 : 81'374 +008

О. Колесник
(Київ-Чернівці)

СЕМАНТИЧНА МАТРИЦЯ ДИСКУРСИВНОГО ПРОСТОРУ
(на матеріалі англомовних коментарів трансляцій матчів NBA)

Визначено особливості структуризації дискурсивного простору. Запропоновано міждисциплінарний підхід до визначення дискурсу як плинного синтезу текстоморфних структур. Здійснено аналіз семантичних і лінгвоконцептуальних основ номінацій базових концептів дискурсивного простору коментарів спортивних трансляцій баскетбольних матчів професійної ліги NBA. Семантичні трансформації розглядаються у контексті теорії міфологічно орієнтованого семіозису та М-логіки.

Ключові слова: дискурс, дискурсивний простір, текст, семантика, смисл.

The article addresses the issue of discourse space and treats off discourse as a stream of texts generated in diverse contexts. The article highlights the notion of semantic matrix that is identified as a relatively stable core for contextually generated texts verbalizing the basic concepts relevant for a certain world or a sphere of professional activity. The said language units are marked by noematic senses which arise as a result of interpretations involving empirically accessible input data as well as interpretational operators from the mythic space, secondary "professional" mythology, and situational pragmatic incentives. We suggest a pattern of a noematic sense's genesis in regard to the various types of scenarios addressed in the discourse. The paper discusses the results of the analysis of semantic and conceptual features of designation units verbalizing the basic concepts that structure the discourse space of NBA matches' broadcasting. Diverse activities connected to the game of basketball are designated by a number of language units that shape the "semantic matrix" of the respective discourse space. The said units' semantic and structural variants enter a profusion of micro-texts related to a range of hyper-connected scenarios within the event of a basketball match. The article focuses on the units verbalizing basic technical elements, players' moves, teams' strategies and their immediate evaluations. Semantic transformations are tackled within the framework of the myth-oriented semiosis theory and the methodology of M-logic.

Key words: discourse, discourse space, text, semantics, sense.

У контексті інтегративних тенденцій сучасних наукових парадигм [4; 8; 9; 11] розуміння сутності людини не вичерпується поняттям "мовної особистості" і навіть "дискурсивної" або "модельної" особистості. Натомість, як багатомірна відкрита система, що проявляється у різних іпостасях, людина включена до енерго-інформаційних взаємодій об'єктів і систем різного рівня та етіології. В емпірично досяжній реальності переважна кількість об'єктів мають просторову конфігурацію, трансформуються у часі та здійснюють енергообін, що зумовлює доволі широке використання поняття "простір" при інтерпретації й інвентаризації різноманітних феноменів. Буття сучасної цивілізації у так звану "інформаційну добу" безпосередньо пов'язане з функціонуванням інформаційних просторів різної природи, у тому числі дискурсивних. Відповідно, ефективне існування та поступ ЛЮДИНИ детерміновані її здатностями орієнтуватись в інформаційних просторах (відповідних дискурсивних просторах) та брати участь у дискурсивних практиках. Під дискурсивним простором ми розуміємо інформаційне середовище, окреслене структурованими дискурсивними конструктами / дискурсами різних типів. Специфіка зазначених просторів, обумовлена властивостями домінантного виду дискурсу, впливає на конфігурацію історичного варіанту семіосфери людства і окремих лінгвоспільнот.

У цьому випадку традиційні лінгвістичні дискусії, що точаться навколо типології дискурсу або відмінностей дискурсу і тексту, дещо втрачають свою актуальність. Відзначимо можливість міждисциплінарного підходу до вказаних феноменів. Класичними є визначення дискурсу як "зв'язного тексту у сукупності з екстралінгвістичними - прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими факторами"; "тексту в подієвому аспекті"; "мовлення, зануреного в життя" [7, с. 136-137], або як "зануреного у життя тексту" [10, с. 325-332]. Якщо проігнорувати метафоричні інтерпретації "життя" як соціально-орієнтованих видів діяльності і звернутись до природничого розуміння життя як форми існування матерії,

основними рисами котрої є обмін речовин, самооновлення та самовідтворення [1, с. 369], виникає питання, як саме текст може в нього "занурюватись"?

Оскільки мовна система (передовсім як звуковий код, первинна іпостась котрого, гіпотетично, становила засіб фрактального моделювання бажаних станів речей у світі, субститут ритуально-магічних практик як прямих енерго-інформаційних взаємодій) матеріалізує та певною мірою опосередковує когнітивну діяльність людини, ми ведемо мову про ізоморфність мовно-мовленнєвих структур і вищої нервової діяльності (ВНД) людини. Йдеться, насамперед, про кореляцію вербалізованого знання і відносно усталених комбінацій синтезованих білків, динаміки проходження сигналу у нервовій тканині, дотичних до осмислення типових наборів явищ і понять. При цьому повторюваність електрохімічних реакцій у представників лінгвостільнот протягом кількох поколінь сприяє закріпленню певних ознак людини (якщо не видових, то щонайменше когнітивно-поведінкових та аксіологічно-орієнтаційних) на генетичному рівні. Відповідно, серед сучасних націй ідентифікуємо носіїв картин світу "успішних переможців", "пасивних споживачів", "цивілізаційних паразитів" та ін. З огляду на варіативну алгоритмічність когнітивних і нейрофізіологічних процесів, що забезпечують нежорстку ірраціонально-раціональну категоризацію світу людиною, а також подібність біологічних і мовних механізмів (явища синонімії та омонімії генів, "зчитування" та контекстуальної інтерпретації інформації генетичним апаратом людини, специфічна комбінаторика амінокислот як своєрідний "синтаксис" та ін.) ми ведемо мову про універсальність текстової структури як форми організації інформації. Відповідно, дискурс і дискурсивні практики ми співвідносимо з плинним синтезом текстів (організованих за відносно усталеними правилами енерго-інформаційних конструктів), тобто, гнучких адаптивних програм, реалізованих у змінних контекстах. Обсяг залученої інформації, вектор інтерпретації, ступінь дотримання правил аранжування мовних та інформаційних квантів є варіативними, що відповідає сутності "лінгвістичної змінної" $\mu(x)$ [2] (референція мовних знаків і категоризація позначуваних явищ є "нечіткими", обсяг понять є розмитим, концептуальні й семантичні області перебувають у станах зближення, накладання, перетину). Контури відповідних "дискурсивних просторів" визначаються польовими структурами, генерованими в ході електрохімічних реакцій у ВНД індивідів та підсилюваними за механізмом резонансу при взаємодії груп і колективів людей.

Базовим механізмом дискурсу-тексту є безперервний синтез номематичних смислів, генерованих на основі запропонованих у тексті "семантичних орієнтирів" (динамічний семіозис) та модифікованих у змінних контекстах. Універсальну інтерпретативну базу становлять елементи міфологічного простору як базові аксіоматичні інтерпретативні оператори. Більш "точне" конфігурування програми тексту-дискурсу відбувається при зіставленні вхідних сигналів з елементами "вторинної міфології" (ідеології, релігійного вчення, соціальної доктрини, базових постулатів певної наукової парадигми, "понять" як регуляторів відносин у кримінальній групі тощо). Вторинна міфологія, у свою чергу, характеризується власною "терміносистемою", а точніше, узуальними номінаціями фокусних концептів, що окреслюють референтивні контури певного дискурсивного простору. Нарешті, формування номематичних кластерів і профілювання ситуативно релевантних смислів відбувається за допомогою просодичних засобів і стилістичних прийомів, що певним чином відхиляються від набору узуальних правил аранжування елементів мовного коду.

Серед мовно-опосередкованих феноменів (маркерів сучасної цивілізації) відзначимо майсмедійний дискурс. Окремим підтипом масмедійного дискурсу є коментар спортивної трансляції (КСТ). Референтивне поле СПОРТ, що окреслює смислові контури вказаного типу дискурсу, конституюється низкою базових операторів, котрі, у свою чергу, є варіаціями міфологічної аксіоматики, тобто, складників міфологічного простору. У фрагменті семіосфери, фокусом якого є концепт СПОРТ, сформувався специфічний альтернативний світ, вербальні контури котрого спираються на низку традиційних міфів різних рівнів. Загалом, СПОРТ історично є евфемістичним корелятом концепту ВІЙНА, тобто, вторинним міфом-оператором, який впливає на породження ситуативних номематичних смислів у потенційно конфліктних ситуаціях. Відповідно, концептуальні й сценарні кластери, реалізовані в них (ПРОТИСТОЯННЯ, ЗМАГАННЯ, ПЕРЕМОГА, ПОРАЗКА, ЗДОБИЧ, СЛАВА, РЕПУТАЦІЯ) виглядають ізоморфними, а складники відповідних сценаріїв, віддзеркалених у термінології, нагадують військові.

Матеріал розвідки становлять номінації компонентів професійної гри у баскетбол (технічних елементів і дій гравців, тактико-стратегічних командних дій, перебігу гри, командного менеджменту та ін.), включені до породжуваних у мовленні коментаторів текстів,

що реалізуються у відповідному контексті та утворюють відповідний дискурсивний простір. Критерієм відбору матеріалу слугувала регулярність вживання тих чи інших номінацій протягом спостережень за матчами регулярних чемпіонатів і плей-офф ігор у NBA протягом 2010-2018 років, трансльованих на національних (ESPN, NBC) та регіональних (Fox Sports) ТБ каналах у США [14]. Генерують зазначений вид дискурсу трійки коментаторів: професійний журналіст-коментатор (оперує переважно дескрипторами, констататорами, номінаторами, що створюють паралельний до відео-ряду вербальний образ події), його партнер-експерт, колишній гравець або тренер NBA (при трансляції рейтингових матчів команд-лідерів або матчів серій плей-офф - два експерти, котрі здійснюють безпосередню аналітику і лічні судження з використанням знаків-кваліфікаторів), а також репортер-інтерв'юер (side-line reporter), що здійснює спостереження та коментарі безпосередньо біля майданчику, бере короткі інтерв'ю у тренерів у перервах між частинами матчу, спостерігає за нарадами команд під час тайм-аутів. До коментування можуть залучатись гравці NBA (колишні зірки, гравці, що проходять реабілітацію після травм, офіційні особи ліги, представники менеджменту команд). Ядерний сегмент коментаторського дискурсивного простору охоплює низку текстів, що вербалізують ієрархічно співвіднесені сценарії, співвіднесені з базовим концептом-евентивом ГРА (БИТВА). "Медіальну зону" цього простору становлять тексти, які окреслюють турнірне становище команд, подають статистичні дані, висвітлюють обміни гравцями між командами, стратегії розвитку клубів, зміни у правилах і способи суддівства. Нарешті, "периферійними" є тексти, що висвітлюють зв'язок спортивних клубів з громадами, коментують окремі соціально-орієнтовані дії гравців, стосуються благодійності, реклами.

Відповідно, у дискурсі КСТ спостерігаємо вплив базових концептуальних структур ЗМАГАННЯ - ВІЙНА, ГРА - БИТВА, ГРАВЕЦЬ / СПОРТСМЕН - ВОЇН (що має) РЕПУТАЦІЮ - СЛАВУ (та) ЗДОБУТКИ - ТРОФЕЇ / СКАРБИ на породження і трансформацію контекстуальних смислів, які виникають в ході коментування кожного епізоду (оператори-детермінанти). Вторинна "галузева міфологія", структурована навколо концептів КОМАНДА, ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА, ТРЕНУВАННЯ, РЕЖИМ, КОНТРАКТ, ТРЕНЕР / ТРЕНЕРСЬКА КОМАНДА, МЕНЕДЖМЕНТ та ін. становить низку смислових операторів-конфігураторів, що визначають діяльність клубів (як власне спортивних структур, бізнес-організацій і соціальних інститутів). У свою чергу, синтез і ситуативне квантування смислів залежать від перебігу конкретних подій на майданчику, а також низкою стандартних прагматичних інтенцій професійних коментаторів. Ці інтенції реалізуються у відповідних стратегіях, а саме: у мега-стратегії висвітлення змагання (битви) як професійно та соціально важливої події, в якій беруть участь ЗІРКИ (ГЕРОЇ, МОДЕЛЬНІ ОСОБИСТОСТІ), стратегії розважання аудиторії ("хліба та видовищ"), імпліцитної стратегії сприяння бізнес-розвитку (інформування про трансфери, контракти гравців і тренерів, економічні показники клубів як бізнес-структур, благодійну діяльність), громадсько-виховної стратегії (висвітлення участі клубів, зокрема, ліги NBA, у заходах до національних і професійних свят, вшанування ветеранів військових дій і людей, чії вчинки визнані корисними для громади або героїчними). Реалізація цих стратегій та рекурентна акцентуація низки породжуваних смислів корелює з відносно усталеними наборами режимів функціонування ВНД споживача індустрії розваг і закріплення відбитку картини альтернативного світу, змодельованого у певному дискурсивному просторі, на фізіологічному (в перспективі низки поколінь – на генетичному) рівнях.

Загалом, плинний синтез смислів уявляється як енерго-інформаційний потік з торо-подібною конфігурацією, що передбачає ситуативні рекурсії, авто-корекції та модифікації смислів, а також гіпер-структурацію смислових кластерів, первинне аранжування котрих відповідає принципам текстотворення. Логіка потокового семіозису виглядає так [5]:

$$\begin{array}{l}
 \forall \text{ SCEN } (x)^n [\text{SCEN } (x)^{n+1} \dots] [\text{SCEN } (x)^{-n} \dots] [\text{SCEN } (x)^{n'} \dots] \\
 \text{IN } x \text{ (R/M) } \sum a_n b_n c_n d_n \\
 \text{trans}(\Delta \varepsilon / \text{MSa}_0 \text{b}_0 \text{c}_0 \text{d}_0) \\
 \text{OUT} \\
 \mu(x)^n \mu(x)^{n+1} \mu(x)^{-n} \\
 \exists \\
 \text{SCEN } \Delta (x)^n [\text{SCEN } \Delta (x)^{n+1} \dots] [\text{SCEN } \Delta (x)^{-n} \dots] [\text{SCEN } \Delta (x)^{n'} \dots] \\
 \text{IN } x \text{ (R/M) } \sum a_n b_n c_n d_n \\
 \text{trans}(\Delta \varepsilon / \text{MSa}_0 \text{b}_0 \text{c}_0 \text{d}_0) \\
 \text{OUT} \\
 \mu(x)^? \mu(x)^{?+1} \mu(x)^{-?}
 \end{array}$$

- для будь-якого сценарію за участю об'єкта (x), реалізованого у формі / у ступені n, в прогресивному сценарії (n+1), інвертованому сценарії (-n), використовується квант інформації (попередній досвід) про онтологічні (a), функційні (b), аксіологічні (c) та темпорально-локативні (d) характеристики реальної (R) або уявної (M) іпостасі об'єкта x, відбувається каузативний енерго-інформаційний вплив низки чинників $\Delta\epsilon$, а також вплив ірраціональних міфічних операторів, які окреслюють прототипні параметри (MSa₀b₀c₀d₀) об'єкта x, що призводить до генерування мовного знаку ("лінгвістичної змінної") з відповідним номатичним смислом $\mu(x)^n$, $\mu(x)^{n+1}$, або $\mu(x)^{-n}$, існує практично необмежена кількість варіацій сценаріїв SCEN $\Delta(x)^n$ (та ін.) при розгортанні котрих виникають неочікувані конфігурації смислів та їх квантів $\mu(x)^? \mu(x)^{?+1} \mu(x)^{-?}$ з нечіткою конфігурацією.

При цьому, з огляду на постійну зміну станів речей при перебігу гри, коментар являє собою низку гіпертекстових кластерів: так, при вербалізації певного супутнього сценарію (наприклад, зміни у стартовій п'ятірці та їхні причини) на майданчику розгортається певний епізод (результативна атака, вдала гра у захисті, блок-шот або красивий за технікою виконання рух гравця), що викликає миттєву вербальну реакцію коментатора, у якій конвенційні синтаксичні моделі зазвичай ігноруються, а просодичні виразні засоби набувають особливого значення. Після завершення такого епізоду можливе повернення до попереднього генерованого тексту; у деяких випадках цей текст залишається незавершеним, або до нього здійснюється відсилка у іншому часовому фрагменті гри. Втім, у будь-яких сегментах КСТ коментатори оперують набором мовних одиниць, що структурують "семантичну матрицю" дискурсивного простору. Під такою "семантичною матрицею" ми розуміємо кластери мовних знаків, що вербалізують низку концептів, фокусних для певного світу / станів речей у ньому, викликаних перебігом типових сценаріїв, значення котрих породжують ситуативні номатичні смисли у динамічних варіативних контекстах.

Зовнішня форма номінатем, що позначають різноманітні елементи гри, дій учасників, технічні елементи тощо, переважно проявляє метафоричну, метонімічну або ономотопічну природу. У традиційній таксономії знаків ці мовні одиниці проявляють риси ікон і символів; у функційно-семантичному аспекті вони є кваліфікаторами, кваліфікаторами-квантифікаторами; у референційному ракурсі - постають синсигнумами, оскільки позначають специфічне явище або процес незначного масштабу. Наведемо приклади.

Рух гравця у нападі (реалізовано моделі зі сферами джерела СИЛА / ЕНЕРГІЯ, РУХ, МЕХАНІЗМ / МАШИНА, ПОВІТРЯ / ПОЛІТ): *He put him on a roller-coaster / on skates; he broke his ankles with the crossover (break one's ankles; an ankle-breaker); Shiftiness of Delon Wright - put him on wheels!; He ballfakes Ties Uliass out of his shoes* (обманний рух, що змушує захисника втратити рівновагу, впасти, виглядати кумедно); *He went between the legs / behind the back* (базовий рух є назвою усього технічного елемента); *Stop on a dime* (різка зупинка в обмеженому просторі [маленькому, як монета в 10 центів] при русі на великій швидкості); *a grown man's move* (потужний активний рух для подолання спротиву захисника, альянсу на ситуацію "домінування сильного [дорослого] чоловіка поміж дітлахів"); *let's just say he's got an extra gear tonight*: гравець пересувається набагато швидше, ніж захисники, і не демонструє ознак втоми, *Jeff Green ... a runaway train !!! [dunk in transition]*, *Lebron... like a freight-train*: техноморфна метафора експлікує ознаку "такий, якого не можна спинити", подібний комплекс асоціацій, гіпотетично зооморфного характеру, виникає при вживанні вислову *He put his head down... and drove*; низка мовленнєвих конструкцій експлікує смисл "вдалих обманний рух і результативний кидок": *He froze the defense with a pump-fake*; *Here's a little show-and-go*; *LBJ took him to school, Westbrook... side-step... Euro-step.... And it won't go, but a foul is called*; *He puts a move on him*; базовими діями в атаці виявляються "прохід під кошик" або виконання кидка: *He drives to the rim / hoop*; *Anthony... the catch-and-shoot three!*; *Delon lets it fly, Murray stops, pops and hits!*; *Rozier flies by slashing for two!* Окремі коментарі заслуговують атлетичні дії гравців "над кошиком", асоційовані з польотом: *Westbrook soaring through the air - and a chance for a three-points' play!*; *Delon Wright soaring through the air with a two-handed slam!*

Дії гравця у захисті (номінації дій та технічних елементів здійснюються у сфері "смиислового тяжіння" концептів СИЛА, ПРОТИСТОЯННЯ, БОРОТЬБА): *Solid D there!* (вдалі захисні дії); *Abrenas got a piece of it* (торкання дом'яча змінює його траєкторію і руйнує атаку супротивника); *He puts him in a torture chamber* (щільні й жорсткі захисні дії не залишають гравцю атаки простору для маневру / кидка; альянсу до середньовічного знаряддя тортур), *and all Mike Scott can do is take that in the face* (попри гарну гру захисника, гравцю атаки вдається

завершити власну дію, що уможливорює одномоментну демонстрацію переваги як своєрідного "змагання всередині змагання"). У свою чергу, перевага гравця захисту у конкретному епізоді (що ймовірно супроводжується кінестетичною чи мімічною виразністю, або мовленнєвими конструкціями у стилі trash-talking поміж власне гравцями на майданчику) вмотивовує коментар на зразок: *No soup for you!, Not on my watch!, Get this garbage outta here!* Подібно до обманних рухів у нападі, при грі у захисті можливе застосування "підступних прийомів" на зразок *he pulled a chair from under him!* (замість опору, на який очікує гравець атаки і здійснює відповідні силові рухи, гравець захисту відступає, що призводить до падіння опонента, подібно до жарту з висмикуванням стільці з-під людини); захисник може "піставлятися" під гравця атаки, щоби той отримав "фол у нападі": *And he drew the charge this time on the youngster*, оскільки така дія захисника передбачає жорсткий контакт, то вона отримує коментар *Sacrifice your body*; невдалі захисні дії отримують коментарі на зразок: *poor D, X. was late rotating to Y.; X. gambled* (замість переміщення гравець намагається перехопити м'яч)

Техніка кидка: *jumper (J, Jimmy)* (кидок у стрибку); *fade-away* (кидок з відхиленням назад, де *fade* = метаф. "зникати з поля досяжності"), *leaner* (кидок з нахилом уперед), *scoop* (кидок знизу), *teardrop, runner, floater* (кидок м'яча без обертів з невеликої дистанції), *dunk* (*Statue-of-liberty dunk, windmill dunk, reverse dunk* (силовий кидок згори з іконічною номінацією техніки руху), *lay-up* (кидок безпосередньо з-під кошика, збоку від нього, або з відскоком від щита; часто вживається у кліше *lays it up, lays it in*), *finger-roll* (тип кидка *lay-up*, з використанням руху м'яча по пальцях); *he put some English on it* (кидок з підкруткою), *he went for a reverse, bang-shot* (кидок з відскоком від щита, ономапотічна номінація, синонімом до котрої є метафора типу *Baynes.... kisses it off the glass*), *running / driving hook, baby hook, sweeping hook, sky hook* (кидок з рухом руки за еліптичною траєкторією), *catch-and-shoot* (кидок з попередньо зайнятої позиції без дриблінгу).

Позиція виконання кидка: *[they don't take many] shots in the paint* (метонімічна номінація 3-секундної зони, зазвичай позначеної контрастною фарбою), *from the elbow* (метаф. "з кута 3-секундної зони"), *from the top of the key* (метаф. / метон. "з межі (дуги) зони для виконання штрафного кидка (разом з прямокутником 3-секундної зони нагадує отвір для ключа у замку), *from the charity stripe* (штрафний кидок, метаф. "без перешкод"), *mid-range shots; pulls up for two*. Кидки безпосередньо біля кошика: *Aldridge and a two-handed jam!*, *from point-blank range*, 3-очкові кидки: *long trigger, from beyond the line, from beyond the arc*, гіперболічні номінації типу *from downtown, from the parking lot, from the land of the three* (асонансна алюзія до рядка з гімну "land of the free"), *from London (Vancouver), deep in the Q* (A. Carr); *dead man's corner* (R. Miller, іронічна алюзія на ситуацію, коли гравець ветеранського віку здатний лише добігти до кута майданчику і виконати дальній кидок).

Коментар щодо якості і результатів кидка: *Nothing but the bottom of the net!*, *silky smooth* (ідеально точне влучання, коли м'яч не торкається кільця); *It barely grazed the iron* (може вживатись двозначно - як майже ідеальне влучання, або невдалий кидок коли м'яч торкається кільця але не потрапляє до кошика); *A no-brainer* (вдалий кидок "на автоматі" або "на рефлексі" без підготовки і навмисного вицілювання) – на противагу йому, непідготований або надмірно швидкий кидок, здійснюваний під тиском захисників або наприкінці часу, відведеного на володіння, отримує коментар на зразок *a wild shot; he throws up a prayer; he drills it, he rattles one in, (the) ball rattles home for two* (ономапотічні номінації влучного кидка, коли м'яч влучає у залізну частину кільця, здійснює кілька відскоків і падає крізь сітку), *rims out; in and out* (м'яч майже потрапляє до кошика, але після удару вилітає з нього); *[he shoots] an airball* (м'яч не долітає до кільця, можливий варіант - *he airmails it*), *dfhsfynb rjvtynfhds ojlj dlfkuj rblrf^ good D[efence] – better O[ffence]*, *Lebron again... cashes in, McCollum knocks down a three, Aldridge... gets the roll*; короткі коментарі щодо кидка: *Jumper: (is good, short, off the mark, way off the mark), takes it – makes it* (M. Gorman), невдалі спроби кидка: *PG off the mark, strong off the iron, Another empty trip, Kuzma misses the dunk - that would have brought the house down!*

Підбирання: *crash the boards* (активна робота "на щитах"), *that was a working man's rebound* (підбирання, задля якого довелося докласти зусилля); *as Russell Westbrook had to go among the trees to get there* (зріст захисника, що здійснив підбирання, значно менший за зріст опонентів).

Передачі: *share the ball, move the ball, an extra-pass* (передачі є базовим елементом успішної командної гри, на відміну від надмірних індивідуальних дій, як то *hero-ball; too many isolation plays*) *thread the needle* (швидка передача врозріз між захисниками, метаф. "нитка у

голці"), a touch-pass (швидкий пас в одне торкання), lob (навісна передача для атаки згори, звідси Lob Angeles, Lob City, оскільки у 2012-2013 LA Clippers використовували цей прийом частіше за інші команди), bounce-pass, Kyle with the no look pass; X. tried to dish it to Y; Lebron swings it into the corner.

Оцінка дії гравця (знаки-кваліфікатори, що характеризують успішні та невдалі дії гравців, виявляються епітетами, метафоричними епітетами, а також проявляють риси символів, що здійснюють ілюзії до інших прецедентних феноменів і текстів): Wade and his usual magic.. still got it...!; He's [Howard] moved Poertl around like a piece of used furniture!; It's a grown man's move; LBJ plays bully-ball (акцентується концепт СИЛА); He makes a move, what a move!; RW powers his way to the rim / exploding to the rim; Lebron James is picking them apart (акцентовані концепти СИЛА, ШВИДКІСТЬ, ЕНЕРГІЯ, ВПРАВНІСТЬ); a desperation shot (кидок навмання); Stop the bleeding (результативна атака після кількох невдач і вдалих атак супротивника); It's a head's-up play (розумна гра "з піднятою головою"); He's got that nice little in-between game (вправність у кидках з середньої дистанції); Marcus is on fire!!! (вдалий для гравця матч у плані результативності), J.T. has come alive on eight for ten shooting (після недовалого початку гравець має вдалий відрізок гри), he dazzled them on that one, Lebron! . Chance for a three-points' play; Green silences they crowd (результативна атака змушує вболівальників припинити святкування); Crowder's woes continue; He's had a quiet night; one for nine; (невдала, не результативна гра), Tony threw a rocket there... That ball had a ton of sauce on it (передача, яку важко спіймати); he saw the day-light - and he was not to be denied (використання найменшої можливості для атаки); I really like their aggressiveness on the defensive end of the floor; Welcome to the NBA rookie (гравець-новачок здійснює типову помилку у захисті), [Jeremy Lamb] He was not a lamb among the wolves, nor was he silent (новачок вдало діє проти досвідчених гравців і емоційно реагує з приводу власного успіху; алюзія до фільму-трилеру "Silence of the Lambs"); That's cold-blooded, man... he stutter-stepped him, and then - stop-and-pop!; It's a big play for a big-time player!

Оцінка дії команди (знаки-кваліфікатори реалізують смисли, пов'язані з семантичними сферами СТИХІЇ / ЕНЕРГІЯ, МАШИНА / МЕХАНІЗМ): They are a well-oiled machine; their offence is clicking [on all cylinders]; Their offence fired on all pistons; (гарна організація гри в нападі); You take your foot off the gas pedal - and that's what happens (втрата концентрації й ініціативи); It was a little draught over the last 3 or 4 possessions (кілька не результативних, "порожніх", мов повітря атак); The coach has seen enough he takes the time-out (use one or lose one), It's too easy (супротивник не грає у захисті); Turnovers are killing them (втрати м'яча призводять до поразки); a broken play; a little decimated on that possession (хаотична атака, неправильно зіграна комбінація), They look discombobulated (втрата дисципліни, втрата настрою); they weathered the storm... and came roaring back; they came back with the vengeance (зрівняння рахунку після значного відставання); That would have brought the house down (видовищна комбінація, яка не завершилась результатом, що у протилежному випадку викликала б надмірно бурхливу (руйнівну) реакцію публіки); They have their issues offensively; Miami is playing downhill (гра "йде" легко, подібно до атаки ворога з височини) and Portland is really struggling; The Suns just can not buy a basket..

Окремі тактичні дії / елементи комбінацій: Hack-a-shaq (-a-Howard / a-Jordan, - whoever) (здійснення навмисного фолу проти гравця суперника, який погано виконує штрафні кидки, щоби швидко повернути володіння м'ячем, тактика вперше застосована і названа Грегом Поповичем у грі проти центрального Phoenix Suns Shaquil O'Neal), So, you have mouse in the house (гравець атаки завчасно займає вигідну позицію); Chip away [from the lead] (покропово відігравати значне відставання у рахунку (метаф. "відрізати, відколювати від"), Get some stops - not just trade baskets (фокус на грі у захисті, де "зупинка" означає зірвану атаку супротивника), Weather the storm, go up ten early (витримати інтенсивні атаки супротивника і піти "у відрив").

Серед **індивідуальних особливостей** структурування КСТ на лексичному і синтаксичному рівнях відзначимо приматанні ідіостилю окремих коментаторів кліше на зразок Mama there goes that man (М. Jackson), You know the rule: hand down – man down (М. Jackson); A Tar Heel tripple !!! (В. Land про вдалих 3-очковий кидок від Danny Green, за назвою школи, де грав Д. Грін); Kaboom! (Е. Reid з приводу вдалого 3-очкового кидка гравця Miami Heat, ономотопійна номінація "вибуху бомби"), Lebron... throws the hammer down (Е. Carr), and Love was deep in the Q (Е. Carr), а також римовані паратаксічно організовані фрази, вживані W. Frazier: dancing and prancing (динамічний рух гравця, алюзія на відому пісню); wheeling and dealing (правний обманний рух, алюзія на "нечесний бізнес"), shake and bake (обманний рух і результативна атака); This time he doesn't use the glass – just swoops and hoops straight on; the

dramatic acrobatic play (результативна атака після незвичайного кидка і дивної траєкторії польоту м'яча); *moving and grooving around three Celtics* (вдалий маневр між захисників); *Williams came out of nowhere slamming and jamming* (ефектна результативна атака: підбирання на чужому щиті та кидок згори); *spinning and winning much to the delight of the crowd; Celtics have been doing it since Bob Cousery – running and stunning and gunning* (динамічний і результативний стиль гри команди); *Smart... isolating, devastating* (результативні індивідуальні дії в атаці); *...swishing and dishing* (швидка передача).

Покажемо той факт, що всі суб'єкти дискурсивного простору, залучені до відповідної професійної сфери діяльності (коментатори, гравці, тренерські команди і представники ліги) вдаються до інтенсивного вживання клішованих текстових конструкцій, що експлікують зазначені вище концептуальні моделі, а на поверховому рівні марковані використанням досліджуваних мовних знаків на позначення різних компонентів гри.

Таким чином, розуміння дискурсу як плинного синтезу текстів, реалізованих не завжди узуальними мовними засобами, що корелює з "текстовими" патернами організації ВНД людини, дозволяє вести мову про дискурсивний простір як гіпертекстовий континуум, у якому "зустрічаються" і "накладаються" світи різної мірності. У дискурсивному просторі, контури якого окреслені номінаціями релевантних фокусних концептів, відбувається формування динамічного образу світу і одночасна його "трансляція" до генетичного коду представника певної лінгвоспільноти. Відповідно, семантична матриця дискурсивного простору структурується квантами номатичних смислів, породжуваних у змінних контекстах на основі типових моделей концептуалізації та з залученням інтерпретативних операторів з міфологічного простору та прецедентних феноменів культури. Дискурс КСТ, що спирається на переосмислені фрагменти міфологічного простору (універсальна ірраціональність нежорсткої категоризації світу), вторинну "професійну" міфологію (низку тематичних операторів, дотичних до сфери діяльності) та термінологічну "семантичну матрицю", дозволяє поєднувати професійний спорт (бізнес), медійний бізнес, індустрію розваг, світоглядно-формувальну діяльність (як у сенсі "здорового способу життя" та і в плані колективних форм діяльності, громадського життя та філантропії).

Список літератури

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
2. Заде Л. А. Понятие лингвистической переменной и ее применение к принятию приближенных значений / Л. А. Заде. – М. : Мир, 1976. – 168 с.
3. Кійко Ю. Є. Фрактальне моделювання інваріантно-варіантної структури медіа текстів у німецькій та українській мовах : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. докт. філол. наук : 10.02.17, 10.02.21 / Ю. Є. Кійко. – К. : Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, 2017. – 40 с.
4. Колесник О. С. Мова та міф у вимірі міждисциплінарних студій : монографія / О. С. Колесник. – Чернігів : Десна-Поліграф, 2016. – 240 с.
5. Колесник О. С. Introducing M-logic: basic remarks on key concepts / О. С. Колесник // Теоретична і дидактична філологія. Серія "Філологія". Серія "Педагогіка" : зб. наук. праць. – Вип. 25. – Переяслав-Хмельницький : Вид. ПП Щербатих О. В., 2017. – С. 159–169.
6. Корольов І. Р. Поняття дискурсу в сучасному мовознавстві: визначення, структура, типологія / І. Р. Корольов // Studia Linguistica. – Вип. 6. – К., 2012 – С. 285–305.
7. Лингвистический энциклопедический словарь / гл. ред. В. Н. Ярцева. – М. : Советская энциклопедия, 1990. – С. 136–137.
8. Манакін В. М. До питання про універсальні смисли в семантиці слів / В. М. Манакін // Проблеми зіставної семантики. – Вип. 8. – К. : КНЛУ, 2007. – С. 3–8.
9. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики : [монографія] / Анатолій Миколайович Приходько. – Запоріжжя : Прем'єр, 2008. – 332 с.
10. Степанов Ю. С. В поисках прагматики (проблема субъекта) / Ю. С. Степанов // Известия АН СССР. Сер. лит. и языка. – 1981. – № 4. – Т. 40. – С. 325–332.
11. Cameron L. The Emergence of Metaphor in Discourse / Lynne Cameron, Alice Deidnan // Applied Linguistics. – # 27/4. – Oxford University Press. – 2006. – P. 671–690.
12. Fundamentals of Fuzzy Sets / Dubuis Didier, Prade Henri, eds. – New York : Springer Science+Business Media, 2000. – 650 p.
13. Kartashova E. Nonlinear Resonance Analysis. Theory, Computation, Application / E. Kartashova. – Cambridge : Cambridge University Press, 2010. – 223 p.
14. NBA / NCAA (2010-2018). – Режим доступу : <http://rutracker.org/forum/viewforum.php?f=1997>.
15. Zadeh L. A. A fuzzy-set-theoretic interpretation of linguistic hedges / Lotfi Zadeh // Journal of Cybernetics. – 1972. – #2. – P. 4–34.